

mõnnikord wahhe- aiga olli, kui wannast wihhast puhkasiwa, sisli wastne peake ja- le läggusi. Ent kuis nemma olles ka woinu eši sedda wanna patlikko wihha ja waino mahhajätta, kuna neide körw es olle veel middake kuulda sanu fest rahho - würstist, „ke meid ärapästap meie wainlaisist, „et meie armastame omme wainlaisi, önnistame „neid, kea meid wandva nink teme hääd neile, „kea meid wihkawa.“ Matt. 5, 44. Sedda ellawat „Jummalat es tunne nemma; sis „nemma orjasiva neid, kea lomust Jummala ei „olle.“ Kalat. 4, 8. Süggaw wåärusſu pim- medus kat meie Liwlandi maad kinni, nink häm- merns meie rahwast, sis kui veel ütteke kerku, ütteke kolimaija es olle meie Liwlandi maal, sis kui meie marahwas omman wåärusſun olliwa hennele mōtsan, ehk māe otsan altrid ehk pühendetu kottussid wåljawallitsenu, kui nemma omme pölvi painotiwa wåärjummalide een. Wimate tulli se kallis „tösseminne“ ka meie Liwlandi ma rahwast „koddootsma, et temma paistas neile waibile, kea veel pimme- dan ja surma warjun istsiwa, nink et temma sääs neide jalgu rahho te päle.“ Luk. 1, 78. 79. Nink se sündi nidade; 653 aastat omma nüüd mōdalannu.

Ne saksa ma mihhe, kes eddimäst teed olsiwa loidnu meie Liwlandi male, olliwa ri- tiinnemisse. 28 aastat olliwa nemma jo hääd sōprust piddanu meie ma rahwaga. Ent olli neil wåga halle meel, kui na sedda pimmedat wåärusſu tööd näggiwa, mes meie rahwas

teggi. Kui ne saksa ma mihhe sis jälle ütskord Liwaga Liwlandi male tulliwa, sis nemma tdi- wa Saksa-maalst ütte ristiussu kulutajat hennega ütten, nimmega Meinhard, kes jummala- pelglit oppetaja olli. Meinhard naksi nüüd sure waiwaga enne rahwa feelt opma. Sis önnist Jummal ka temma wåssimata tööd, et rahwas peake ellawa Jummala pole sai ümbre- käántus neide tühjatset käugist, mes neile neide wannambist seni päiwani olli jámu. Nida olli sis Meinhard eddimänne risti - ussu oppe- taja Liwlandi maal, nink se ristiusk, mes meie marahwas olli sanu, olli katoliko - usk. Kül panniwa meie wannambide wannamba alg- missen ristiussu kulutajile wästa, ent sed- da tööd, mes ne kulutaja Issanda nimmel teggiwa, es woi nemma feelda. Meinhard teggi iks päle omma tööd nink rahwas armast tedda wimate nidade, et nemma hâmelega ku- liwa temma oppust nink lassiwa henda risti. Olli sääl liggi Ria - lina ûts aus rikkas ma- mees, nimmega Robbe, sellega sai Meinhard tutwas nink kand se eest wåga hoolt, et temma ristiusk saas käántus. Issand Jummal önnist ka sedda ettevõtmist, nida et se paggana mees Robbe kile omme sōpru ja suggulastega, ni kui kige omma perrega henda last risti. Nüüd naksi ristiusk peake juurduma nink lassu ajama, nink Meinhard läts se ristitu ma-mehhega Sak- sa-male nink töije säält paljo muid ristiussu op- petajid Liwlandi male. Tol ajal ehhiteti se eddimänne kirri² ülles liggi Ria - lina nink nim- meteti Ükskülla kerkus; nink Meinhard sää-